

hetta verður leiðin at ganga.

Og það er so eisini júst út frá hesi sannroynd, at hann vil hava føroyingar og kommunurnar at fáa ein dialóg í gongd, sum í síðsta enda kann hava við sær, at vit - ístaðin fyri at fara í eitt niðurbrótandi stríð móti hvørjum øðrum - so heldur í felag semjast um, hvar besta plássið í landinum er til eina útgerðarhavn.

-Tað ringasta, sum kann henda fyri okkum øll, er, um vit nú fara at brúka orku og kreftir til at draga hvør sína línu, og tá so avgerðin fellur um, hvar henda havnin skal vera, tá liggja vit sundurskræddir og øll í øðini inn á hvør annan. Vit mugu koma á mál gjøgnum eina demokratiska prosess, har avgerðin kann verða tikin í sátt og semju. At fyrireika seg til eina oljuvinnu í Føroyum, har vit longu frá byrjan sláa hvønn annan í høvdið, ber ikki góð boð til framtíðina.

Ein savnandi myndugleiki

Suni á Dalbø heldur tað vera sera óheppið, um vit mótvægis oljufeløgini ikki standa saman. Tað er so eisini umráðandi longu nú alment at seta hol á dialógin um, hvar ein slík útgerðarhavn skal liggja, soleiðis at vit kunnu fara undir fyrireikingarnar.

-Skulu vit fáa bygt upp eina kappingarføra tænastu á altjóða støði, so mugu vit fara í gongd nú. Og her hevði verið gott, um oljufeløgini vistu, at tað var ein myndugleiki, sum tey kunnu venda sær til longu nú heldur enn at skula standa spyrjandi um, hvat økið í landinum nú skal hava henda myndugleikan.

Suni á Dalbø vísir á, at oljufeløgini eru sinnað til at vera við til at figgia eina veitingarhavn - og ístaðin fyri nú at fara at keglast um, hvar hon skal liggja, eiga vit at savna allar góðar keftir við tí fyri eygað at bygja upp sjálvt grundarlagið fyri at fáa hesar tænastur at liggja í Føroyum heldur enn í Skotlandi ella í Noregi.

-Vit kunnu ikki bara krevja, at øll tænasta skal verða veitt úr føroyskari havn, um vit ikki samtykkja gera okkum út til at vera kappingarførar.

Talan er um einar 6 til 8 havnir í Føroyum, sum kunnu liva upp til tey krøv, ið oljufeløgini seta til eina útgerðarhavn.

Suni á Dalbø vísir annars á, at umframt eina høvuðs útgerðarhavn, so fer tað sjálvandi eisini at vera nakað av virksemi í øðrum havnum. Verður t.d. skotið seismiskur vestan fyri Vágoy, so er kanska best at fara til Sørvágs eftir vatni o.ø. heldur enn at skula fara til Havnar ella aðrastaðni.

-Men sjálvandi verður tað ein útgerðarhavn, sum skal kunna nøkta mest sum øll krøv. Tað ber tí ikki til, at vit gera fløgur á hvørjum tanga eins og gjørt var í flakavirkistíðini. Høvuðs-veitingarhavnin má hava allar teir fasilitetir, sum krøv

verða sett til í eina altjóða veitingarhavn.

Politiska skipanin ikki búgvin at taka avgerð

Uppá fyrispurning um vit ikki bara kunnu siggja í eyguni longu nú, at tað verður bert ein slík havn og so gera av, hvat hon skal liggja sigur Suni á Dalbø, at hetta er nettup trupulleikin.

-Tað er ein stórir spurningur, um politikararnir tora at taka hetta málið upp. Tú fær neyvan ein mann á tingi til at siga, hvar hon skal vera, tí málið er so eldfimt. Tú fær t.d. heldur ikki vágbingar at taka undir við, at hon skal liggja á Tvøroyri ella havnamenn samdar um, at hon skal vera á Skálafjørðinum ella í Klaksvík fyri bert at taka nøkur dømi.

-Henda ætlanin, sum her er ávíst, hálartey okini, sum kunnu koma uppá tal, úr lottarínum og inn á samráðingarborðið. Verður hetta samtakið veruleiki, so vil tað vera ein nátturligur partur í samráðingum við oljufeløgini og við Føroya Landsstyrið um, hvussu vit skipa hesi viðurskifti - væl áðrenn sjálv leitingin av

álvara fer í gongd og harvið hevur brúk fyri eina útgerðarhavn.

Suni á Dalbø heldur, at eitt slíkt demokratiskt forum sum eitt slíkt samtak alt annað líka vil verða, fer at verða eitt betur grundarlag, enn at ein bráðliga í einum politiskum rossahandli finnur fram til, at t.d. klaksvíkingar skulu hava havnina fyri bert at nevna eitt dømi.

-Eg haldi annars eisini, at sjálv gongdin - tvs. hvar feløgini fara at leita - skal vera við at avgera, hvar útgerðarhavnin kemur at liggja. Tað kann t.d. ikki verða rætt at leggja hana í Sørvági, um tað vísir seg, at alt virksemi verður sentrerað kring Bordoynna.

Suni á Dalbø leggur upp til, at tað komandi summarið liggur eitt liðugt skræddaraseymað uppskot, sum kommunurnar kunnu taka støðu til.

-Fer hetta so í gongd, so vil nevndin fyri hetta samtakið verða tann triði parturin, sum skal inn í samráðingarar við oljufeløg og landsmyndugleikar um, hvar hon skal liggja. Tá verða tað ymsk viðurskifti, sum koma inn í myndina,

hvat tú velur. Tað verður so bara ein slík havn, men tað verða so aðrar kommunur, sum fara at fáa aðrar fasilitetir, sum hava við oljuvinnu at gera.

Ikki altavgerandi hvar havnin liggur

Suni á Dalbø heldur tað vera sera avgerandi, at vit sjálvi finna fram til, hvat pláss skal brúkast til útgerðarhavn. -Tað eru ikki vit, sum skulu hóska til eina oljuvinnu, men tað er oljuvinnan, sum skal hóska til okkum.

Hann vísir annars á, at fyri oljufeløgini er tað ikki so avgerandi, hvar henda havnin liggur. Tað, sum er mest avgerandi fyri tey, er at hava ein samráðingartannara - eina identifiseraða eind, sum feløgini kunnu tosa við. Tá er tað upp til okkum, hvussu vit prioritera. Sjálvandi vilja oljufeløgini hava, at infrastrukturn o.a. er so góður sum møguligt, men í síðsta enda verður tað okkara val, hvar henda útgerðarhavnin skal liggja.

Suni á Dalbø sigur, at ein orsök til at tað er umráðandi, at vit er føroyingar

seta okkum saman at tosa um hesi tingini, áðrenn vit hava tikið avgerð um, hvar útgerðarhavnin skal liggja, er tann, at nógvir av spurningunum kunnu væl koma uppá pláss, áðrenn vit vita, hvar havnin skal vera.

Suni á Dalbø heldur, at finna føroysku kommunurnar ikki saman eitt nú í einum slíkum samtaki, sum skotið er upp, so koma vit í eina interna kappingarstöðu ístaðin fyri eina eksterna.

-Men tá ein veit, hvussu stór ósemja er í landinum er tað ikki at vera ov góð-trúgvín at halda, at kommunurnar Uttan viðari fara at siga ja til hetta uppskotið?

-Eg havi havt fólkaráði út og kann siga, at tað er principiellur áhugi fyri hesum. Men eg kann bert siga, at bliva vit ikki samdir, áðrenn eitt av økjum luktur av blóð, so kunnu vit gloyma tað. Tí má hetta koma í gongd nú og fyri liggja sum uppskot um ikki so langa tíð - ella kann hetta bara gloymast. Tú fær ikki lokalpolitikarar at skilja, at tað kann vera ein trupulleiki at útvega pengar til hetta.

Hann vísir á, at í Fjord-

base í Noregi vórðu 90% figgið av oljufeløgnum. Men treytni fyri at hetta kann virka er, at tú kanst veita eina kappingarføra tænastu.

Suni á Dalbø heldur tað vera avgerandi, at kunna skapa nakrar mekanismur, sum kunnu fáa pengar burtur úr útviklinginum og sum kunnu hava eftirlit við gongdini. -Fær tú ikki okkurt skipandi forum sum buffara, so eri eg vísir í, at tað lokalsamfelagið, sum hevur fingið virksemi í eini fimm ár, og hetta bráðliga steðgar, tað fær tey størstu problemini.

Suni á Dalbø sigur, at tað er sera týðningarmikið fyri restina av landinum, at avgerðin um, hvar útgerðarhavnin skal vera, byggir á eitt sakligt orðaskifti.

-Vit mugu forða fyri, at umhvørvið í hesum landi verður forpestað soleiðis, at okkara børn, antin tey búgva í Havn ella úti um landi, skulu liva við eini kenslu, sum sigur, at Havnin vann í einum politiskum rossahandli ella vann í Gekkasælum.

-Sosialpsykologisk er tað av avgerandi týðningi, at hetta er ein avgerð, sum er tikið á sakligum grundarlag.

Ein útgerðarhavn má nevnliga gerast partur av einum ella øðrum vinnustrukturi, sum ein hevur hugsað sær Føroyar skulu byggja á.

Vit mugu hugsa okkum til, hvussu vit vilja hava Føroyar at virka í framtíðini. Tað skal útgerðarhavnin vera ein nátturligur partur av.

Vilja vit hava fólk búgvaandi á hesum oyggjum, so má tað vera ein orsök fyri at vera har. Tað ber ikki til at hava alt virksemi í Havn og rokna við, at tvøramenn t.d. eru fegnir um at búgva á Tvøroyri Uttan at hava nakað at gera. Tað er neyðugt í sambandi við oljuvinnu at fremja eina ella aðra landsplanlegging, sum hevur við sær, at tað kann vera liviligt so nógva staðni sum til ber í hesum landi. Tvs. at leggur tú t.d. eina útgerðarhavn, har tað longu er nóg virksemi frammanundan, so mást tú tilrættaleggja so, at annað virksemi verður aðrastaðni.

Laga oljuvinnu til restina av samfelagnum

Við hesum vil Suni á Dalbø hava føroyingar at innsiggja, hvussu týðandi tað er nettup á gáttini til eina oljueld, at vit laga hesa nýggju vinnu til tað virksemi, sum er í samfelagnum annars, soleiðis at bæði tað vit hava og tað, sum kemur kunnu vera við til at menna samfelagið á einum tryggum og sunnum grundarlag. Tað er ikki bara at geva grønt ljós fyri eini oljuvinnu og lata til standa. Av tí at samfelagið er so lítið kann nýggja vinnan fullkomiliga koma at avlaga tað. Tí ræður um at fáa tað besta burtur úr, og tað fæst við tilrættaleggjng, samarbeiði og stýring.